ANNONSE
Ikke bruk tid på å selge bilen – vi gjør jobben for deg.
Selg bilen her
Nettbil

Kronikk | Kronikk

Jeg, som et sinnssykt menneske, har en stor fordel | Pia Beate Pedersen

Pia Beate Pedersen

Pia Beate Pedersen er journalist og programleder. *Foto: Ellen Johanne Jarli*

Problemet er ikke våre psykiske sykdommer, problemet er den syke konstruksjonen vi kaller liv.

Publisert: 17.02.2018 19:15

Dette er en kronikk. Eventuelle meninger i teksten står for skribentens regning. Hvis du ønsker å sende et kronikkforslag, kan du lese hvordan her.

Da jeg sa opp på direkten i NRK Østlandssendingen i 2010, skrev jeg i oppsigelsesbrevet – som jeg publiserte – at jeg foretrakk å gå tilbake til min kronglete sti.

Vandringen ble vesentlig mer strabasiøs enn forventet, med noen satans skrubbsår underveis. Tvangsinnleggelse og bipolardiagnose, blant annet.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Jeg gjennomførte en fysisk pilegrimsvandring i Spania i 2014, året etter tvangsinnleggelsen. Mentalt, eventuelt åndelig, har den vandringen vart i over tre år.

Jeg så etter hvert at jeg, som et sinnssykt menneske, har en stor fordel: det er veldig mange som ikke tar meg helt på alvor. Dette gir meg en enorm frihet til å oppføre meg akkurat som det passer meg, for deretter å skylde på min mentale sykdom. En seriøst uansvarlig oppførsel selvfølgelig, men shit, det er moro.

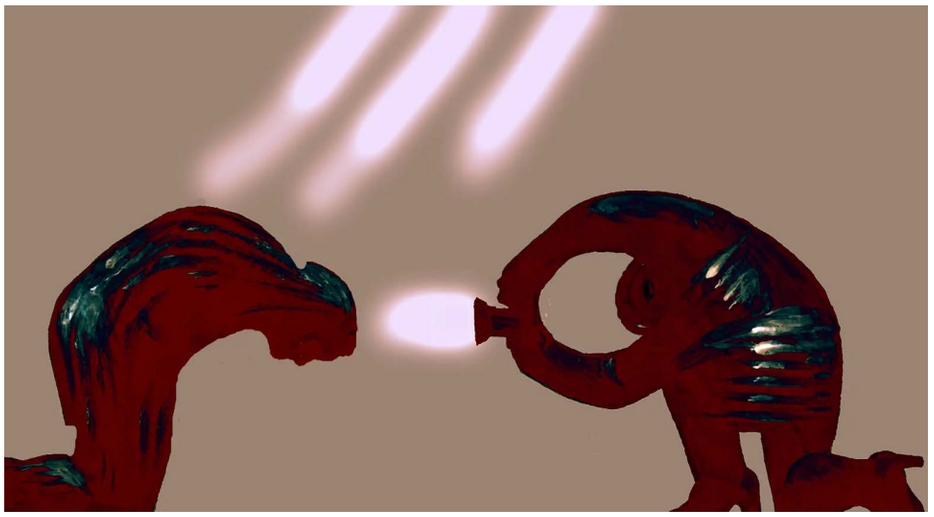

Foto: Tegning: Arne Nøst

Det er dessuten nyttig. Hadde jeg stolt på systemet den gangen ville jeg i dag vært medisinert og 50 prosent uføretrygdet - det var planen til psykiater og fastlege.

Jeg valgte heller å skape min egen drømmejobb. Podkasten *Pia og psyken* er en suksess, og produksjonsselskapet mitt, Tid og Lyst, er i ferd med å ta av.

Det betyr ikke at det ikke har kostet, for det har det, men jeg fant nøkkelen til slutt: Tillit.

Det var da jeg valgte tilliten i stedet for frykten at jeg så det innlysende:

Det er de elendige som er nærmest visdommen.

Galskapens lyse og mørke sider

Det finnes mange psykiatriske diagnoser. De mentale sykdommene har mange former og farger, og jeg tror alle sammen springer ut fra traumer. Nå har jeg også sett en annen mekanisme som holder oss sinnssyke fast i et jerngrep: Det mørke triangelet og de nyttige idiotene deres. Det er de som opprettholder sykdomsbildene våre.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Filosof Henrik Syse drar et oppklarende skille i episode 50 av Pia og psyken, hvor han trekker inn åndens patologi. Der har galskapen to sider, både som et fantastisk positivt og samtidig uhyre skummelt begrep.

På den ene siden har gale mennesker bidratt med mye innen både kunst, musikk og andre oppfinnelser som har brakt menneskeheten videre. Men så har du den andre siden, og der finner du det mørke triangelet. Mennesker som befinner seg der er ikke mentalt syke, de er etisk syke, - de er syke i ånden sin.

De er mestere i manipulasjon, forkledning og forvirring. De vet akkurat hvordan de kan spille på frykt; de vet nøyaktig hvilke tråder de skal trekke i, og når de skal nappe i dem for å få det som de vil. De er dessuten fryktløse og skamløse.

Det er disse menneskene som kvalifiserer til å bli kalt monstrøse, for disse folkene her er et fuckings helvete å ha med å gjøre.

Trusselen om tvangsinnleggelse

Jeg har brukt sykt mye krefter på å skille disse menneskene fra den gruppen jeg selv har tilhørt: de medavhengige. Eller frykt- og maktavhengige, som jeg har begynt å kalle dem.

Her finner man både frykt og skam. Noen ganger i store mengder. En god del blir styrt av det, og mange bruker det mot andre. Meg, blant annet.

Jeg er blitt skremt av mange og av mye ulikt de siste ukene, og i tidligere, høye perioder. Blant annet av mennesker som har fått meg til å tvile på min egen tilregnelighet ved å sette spørsmålstegn ved min oppførsel. Og som dermed, forhåpentligvis ubevisst, har hengt trusselen om en ny tvangsinnleggelse over hodet mitt.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Disse menneskene har opprettholdt den syke delen av meg med sin frykt og sine hersketeknikker. Det er definitivt omsorg i det, men jeg tror også makten spiller en rolle her: Mister man det ansiktet man har hatt i en hel livstid blir man særdeles sårbar.

Raseriets rettmessige plass

Jeg kan takke Linda Skugge for min festede tweet:

«Akta er killar, här kommer Gud och hon är JÄVLIGT forbannad».

Og det var der den lå, den siste brikken i puslespillet jeg har holdt på med i årevis; den svartglødende og livsviktige brikken: Raseriet.

Frykten har jeg kjempet med, igjen og igjen, men den aller største frykten sparte jeg til sist: Frykten for mitt enorme raseri. Og de to der, frykten og raseriet, er skremmende og sterke motstandere. Eller følgesvenner.

Det var først da jeg fikk hjelp av psykologen min til å se dette, og også tillot raseriet å finne sin rettmessige plass i meg, at jeg gjenvant styrken, selvtilliten og selvfølelsen.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Jeg har avvist den svarte fargen, så mange ganger, så lenge. Den gjorde dermed opprør, fløt ut og forurenset alle de andre fargene i fargeskrinet mitt i mine depressive perioder. Jeg snudde også ryggen til den i mine høye perioder, noe som førte til en tivolitilværelse med sukkerspinn og ballonger i alle verdens farger. Og en tvangsinnleggelse.

Det var forståelsen og aksepten av mørket som til slutt reddet meg. Det var der jeg fant veien hjem.

Mørkets velsignelse

Så var det presten min som ga meg et nytt bilde av sykdommen min, da jeg beskrev hvor filterløs og sårbar jeg er i mine høye perioder:

Fotografer jobber med lukkertid og blendere; de eksperimenterer med hvor mye lys som slipper gjennom, og hvor lenge lyset slipper inn.

I dette bildet har min bipolaritet et perfekt design. Det er jo ikke rart at jeg alltid er på min høye side i vinterhalvåret – den lyse sommeren ville blitt altfor sterk for meg. På samme måte som jeg ville ramlet ned i en potensielt dødelig avgrunn hvis depresjonen min hadde falt i mørketiden.

Mørket er en velsignelse. Lyset likeså. Begge deler må bare få slippe inn i passe mengder.

Jeg har dessuten lært meg å eie både frykten og skammen, og jeg elsker dem begge. Flukten fra dem har gjort meg syk, men uten dem ville jeg vært en psykopat.

Jeg har sett de fleste brikkene en god stund, men det var først da jeg fikk hjelp til å se den siste brikken at de andre fant sin riktige plass.

Det var jaget etter å bli vakker og vellykket som gjorde meg syk, friskheten fant jeg i elendigheten. Det er takket være de elendige jeg har klart å gjøre den jobben jeg har gjort. Både internt og eksternt.

Karen Blixen sier at man trenger lengsel, håp og mot til å ta sjanser, for å være et skapende menneske.

Jeg skaper min egen verden nå. Det kan anbefales på det varmeste.

Følg og delta i debattene hos Aftenposten meninger på Facebook og Twitter.

Les også

Overlege Marianne Mjaaland om norsk psykiatri: – Vi trenger hjelp utenfra!

Les også

Bjørn Stærk: Det siste året har jeg forsøkt å kurere flyskrekken min. Det har lært meg hva frykt er.

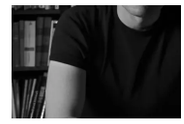

Les også

Kronikk av anonym far: Min datter ble et offer for pillepsykiatrien

Les også

En tvangsinnlagt anorektiker ble nylig underkastet 10–15 ulike typer tvang og forbud. Er spisevegring sinnssykt?

Les også

Kronikk: Myten om Gjøkeredet

Vis kommentarer

Tips oss

Send innlegg

Les videre

Sport | 22. november 2022

Vant VM-gull da hun overvant nervene. Mentaltrener mener «vanlige» folk har noe å lære.

Kultur | 12. oktober 2018

Denne TV-serien kan lett ta fra deg nattesøvnen

Foreldreliv | 22. september 2022

«Er det min tur nå?» Barn av Alzheimers-pasienter kjenner på frykten for å glemme

Verden | 20. november 2021

200 år med vaksinemotstand startet med frykt for at babyer skulle få horn og hover

Kronikk | Psykiatri | Psykisk helse

ANNONSE

Mest lest akkurat nå

1

Verden | For mindre enn 1 time siden

Nå mener amerikanske medier at de vet hvorfor Prigozjins fly styrtet

2

Verden | For mindre enn 50 minutter siden

Da Putin planla krigen mot Ukraina, kom presidentens menn plutselig for å hente milliard-yachten.

3

Kommentar | I dag 08:00

Voldsløkka skole i Oslo viser hvor galt det kan gå når utseendet ikke teller.

Tilbake til forsiden

Aftenposten

Sjefredaktør og adm. direktør: Trine Eilertsen
Nyhetsredaktør: Tone Tveøy Strøm-Gundersen
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Featureredaktør: Lillian Vambheim
Kulturredaktør: Cecilie Asker
Debattredaktør: Erik Tornes
Utviklingsredaktør: Eirik Hammersmark Winsnes
Redaktør avis og forlag: Audun Solberg

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Aftenposten sentralbord: Tlf. 22 86 30 00 – Adresse: Akersgata 55, 0180 Oslo

Schibsted Aftenposten er en del av Schibsted. Schibsted er ansvarlig for dine data på denne siden. Les mer